

Sygn. akt I C 307/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 maja 2015 roku

Sąd Rejonowy w Raciborzu Wydział I Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Ewa Langer

Protokolant: sekr. sądowy Czesław Małek

po rozpoznaniu w dniu 26 maja 2015 roku w Raciborzu

na rozprawie

sprawy z powództwa: E. S.

przeciwko : (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki E. S. kwotę 23.000,00 (dwadzieścia trzy tysiące) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 czerwca 2010 roku do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki E. S. kwotę 3.967,00 (trzy tysiące dziewięćset sześćdziesiąt siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu,

III. nakazuje pobrać od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Raciborzu kwotę 840,00 (osiemset czterdzieści) złotych tytułem wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Raciborzu.

Sygn. akt I C 307/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 21 marca 2014 roku powódka E. S. wniosła o zasądzenie od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. (dalej: (...) S.A.) kwoty 23 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 czerwca 2010 roku do dnia zapłaty, nadto zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. Uzasadniając powództwo powódka wskazała, że jest właścicielką nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym oraz budynkiem magazynowym, położonej w miejscowości L., przy ulicy (...). W dniu 8 grudnia 2009 roku powódka zawarła z pozwaną umowę ubezpieczenia dobrowolnego obejmującą budynek mieszkalny oraz budynek magazynowy. W dniu 17 maja 2010 roku w miejscu zamieszkania powódki miała miejsce powódź, która doprowadziła do zalania ubezpieczonej nieruchomości powódki. W wyniku zdarzenia doszło do powstania szkody w majątku ubezpieczonej. Zgłoszenia szkody powódka dokonała w dniu 24 maja 2010 roku. Pozwana uznała swoją odpowiedzialność i wypłaciła na rzecz powódki kwotę 7941,83 zł. W ocenie powódki wypłacone odszkodowanie nie pokryło całości szkody, zatem wezwała pozwana do dopłaty odszkodowania w wysokości 21 438,77 zł. W odpowiedzi pozwana (...) S.A. poinformowała, iż nie znajduje podstaw do zmiany stanowiska.

W odpowiedzi na pozew pozwana (...) S.A. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Przyznała,

że w okresie 14 grudnia 2009 roku – 13 grudnia 2010 roku udzielała powódce ochrony polisowej z tytułu zawartej dobrowolnie umowy ubezpieczenia. Pozwana, powiadomiona o szkodzie, wszczęła postępowanie likwidacyjne, które odbywało się w systemie uproszczonym, z uwagi na masowy charakter szkód – powódka złożyła oświadczenie o rodzaju i charakterze zniszczeń i uszkodzeń. Na tej podstawie sporządzono uproszczony protokół likwidacji szkody z kosztorysem remontowym budynków oraz ustalono wysokość należnego odszkodowania na kwotę 7941,83 zł. Dalej pozwana podała, że na mocy postanowień umowy ubezpieczenia pomiędzy stronami powódka winna w okresie 12 miesięcy od dnia powstania szkody przedłożyć rachunki lub kosztorys powykonawczy lub specyfikację sporządzonej przez podmiot dokonujący naprawy lub odbudowy, czego nie uczyniła. Zakwestionowała także rozmiar i wysokość żądanego przez powódkę odszkodowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 8 grudnia 2009 roku (...) S.A. zawarli umowę dobrowolnego ubezpieczenia budynku mieszkalnego oraz budynku magazynowego, położonego w miejscowości L., przy ulicy (...), z sumą ubezpieczenia w kwocie 195 500 zł, na którą składały się: 150 000 za budynek mieszkalny i 45 500 za budynek magazynowy, na okres od dnia 14 grudnia 2009 roku do 13 grudnia 2010 roku. W umowie strony ustaliły, że (...) S.A. odpowiada za szkody powstałe w następstwie powodzi i zalania, przez które należy rozumieć bezpośrednie działanie wody lub innych cieczy, polegające na zalaniu wodą m. in. pochodzącą z opadów atmosferycznych <§5 ust. 1 pkt 1 w zw. z §2 ust. 84 lit. e ogólnych warunków ubezpieczenia>. Strony umowy ustaliły, że wysokość szkody ustalana jest dla ubezpieczonych budynków w wartości w stadium budowy, to jest wartości odpowiadającej kosztom przywrócenia ubezpieczonego mienia do stanu nowego lecz nie ulepszanego, to jest wartości odpowiadającej kosztom naprawy lub odbudowy, określoną zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych, elektrycznych i instalacyjnych, stosowanymi w budownictwie z uwzględnieniem dotychczasowej konstrukcji, wymiarów, standardu wykończenia przy zastosowaniu takich samych lub najbardziej zbliżonych materiałów - §27 ust. 1 pkt 1 lit. a w zw. z §2 ust. 79 lit. a ogólnych warunków ubezpieczenia. Strony ustaliły, że (...) S.A. wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od daty otrzymania zawiadomienia o zdarzeniu ubezpieczeniowym - §82 ust. 4 ogólnych warunków ubezpieczenia.

Dowód:

- umowa ubezpieczenia (...) wraz ogólnymi warunkami ubezpieczenia – k. 14-24.

W dniu 17 maja 2010 roku doszło do powodziowego zalania nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym i budynkiem magazynowym, położonej w miejscowości L., przy ulicy (...), stanowiącej własność E. S.. W dniu 24 maja 2010 roku E. S. zawiadomiła (...) S.A. o zajściu wypadku ubezpieczeniowego. Pozwana uznała swoją odpowiedzialność i wypłaciła na rzecz powódki kwotę 7941,83 zł.

Dowód:

- polisa i Ogólne Warunki Ubezpieczenia k. 14-24;

- decyzja o wypłacie odszkodowania k. 25.

W dniu 24 kwietnia 2012 roku E. S. wezwała (...) S.A. do dopłaty odszkodowania w wysokości 21 438,77 zł. W odpowiedzi (...) S.A. poinformowała, iż nie znajduje podstaw do zmiany stanowiska.

Dowód:

- wezwanie do zapłaty k. 28;

- korespondencja stron k. 48-62.

Teren, na którym stoją budynki w miejscowości L. przy ulicy (...) został zalany do wysokości 1,10 m. W budynku mieszkalnym woda zalała piwnice na całą wysokość. Woda nie zalała parteru w budynku mieszkalnym. Budynki

gospodarcze nie posiadają piwnic. Parter budynku gospodarczego został zalany do wysokości 1,10 m. Zalanie budynków spowodowało konieczność podjęcia szeregu działań celem usunięcia szkód.

Wypompowano wodę z piwnicy, usunięto namul. Oczyszczono pomieszczenia, odesano wodę z posadzki. W piwnicy naprawiono pęknięcia, wykonano odbicia namokniętych tynków i oczyszczanie ścian szczotkami. Nadto wykonano: smarowanie impregnatem, wzmocnienia powierzchni betonowych, tynki wewnętrzne, malowanie ścian i sufitów, wymianę okien, wymianę bramy drewnianej, wymianę drzwi drewnianych (1 szt.), wymianę drzwi gospodarczych (2 szt.), wymianę kotła stalowego, wymianę zbiornika hydroforowego, płukanie instalacji wodociągowej, płukanie instalacji c.o., próbę szczelności c.o., sprawdzenie działania instalacji na gorąco, przeczyszczenie rurociągu kanalizacyjnego. Na parterze wykonano wymianę uszkodzonych paneli (...). Wymieniono elewacje z tynkiem żywicznych. Wykonano tynk zewnętrzny na stodole. Przebudowano piec szamotowy, wymieniono tynk z wzmocnieniem podłóży, wymieniono drzwi gospodarcze (3 szt.), wykonano roboty malarskie, wywieziono gruz.

Wartość robót remontowych koniecznych do doprowadzenia budynku do stanu nowego lecz nie ulepszonego wynosi - z uwzględnieniem podatku VAT od materiałów w wysokości 22% - 31.017,50 zł.

Dowód:

- opinia i opinie uzupełniające biegłego sądowego Z. G. k. 208-224 i k. 258-273;k.327;299-314;

- zeznania powódki E. S. k. 199 verte.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów, zeznań powódki oraz dowodów z pisemnych opinii biegłego Z. G..

Część stanu faktycznego była bezsporna, zgodnie zatem z art. 229 k.p.c., nie wymagała dowodu.

Według art. 278 § 1 k.p.c. w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych sąd ustalenia faktyczne czyni na podstawie opinii biegłych. Ustalenie zakresu i rozmiaru szkód, powstałych w wyniku powodziowego zalania budynków, wymagało wiadomości specjalnych z zakresu budownictwa. Rozmiar szkody ustalono w oparciu o zeznania powódki E. S. oraz ustaleń z opinii biegłego sądowego (k. 208-224); wysokość odszkodowania Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego z dnia 10.11.2014 roku w której ujął naprawę hydroforu (k. 258-273), które to opinie oceniono przez pryzmat zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania wyrażonych w niej wniosków. Wartość podatku VAT od materiałów 22% wyliczył biegły w opinii z dnia 19.12.2014 roku (k. 299 -314) i te wyliczenia (odnośnie VAT) uznano za prawidłowe. W ocenie Sądu Rejonowego opinie biegłego Z. G. tj podstawowa i z dnia 10.11.2014 r. są logiczne, nie zawierają sprzeczności z zasadami wiedzy powszechnej. Nie budzą również wątpliwości ustalenia biegłego co do technologii i zakresu koniecznych prac, związanych z przywróceniem budynków do stanu nowego lecz nie ulepszonego. Sąd ustalił wysokość odszkodowania w oparciu o uzupełniającą opinię biegłego sądowego z dnia 10.11.2014 roku , albowiem opinia ta uwzględnia wydatki poniesione przez powódkę, która usuwając szkodę korzystała z podmiotów profesjonalnych i poniosła w związku z tym koszty ich wynagrodzenia. Na wynagrodzenie to z kolei składają się wszelkie narzuty kosztorysowe m.in. narzut zysku, pełne koszty pośrednie, koszty sprzedaży oraz podatek VAT liczony od materiałów i robocizny (co dowodziła m.in. szeregiem faktur zaliczonych w poczet materiału dowodowego).

Zarzuty pozwanej co do opinii biegłego okazały się skuteczne jedynie w części dotyczącej naliczenia przez biegłego podatku VAT w wysokości 23%. W dacie szkody obowiązywał podatek VAT w wysokości 22%, co w opinii uzupełniającej z 19.12.2014 roku skorygował biegły ustalając, iż VAT 22% od materiałów opiewa na 3.084,35 zł. W pozostałym zakresie opinia z dnia 19.12.2014 roku nie mogła stanowić podstawy ustalania wysokości szkody albowiem niezasadnie była opracowana wg współczynników dla tzw. systemu gospodarczego wykonania prac, który w

rozpatrywanej sprawie nie występował. Postępowanie dowodowe potwierdziło, że powódka zleciła prace podmiotom profesjonalnym toteż należało uwzględnić wyliczając wartość szkody wszelkie narzuty kosztorysowe, co szerzej omówiono już wyżej.

Ustalając wysokość szkody należało nie uwzględniać wyliczonego w opinii z dnia 10.11.2014 podatku VAT od materiałów w wysokości 23% w łącznej kwocie 3208,06 zł (k. 273) i w to miejsce policzyć VAT 22% tj. 3084,35 zgodnie z opinią z dnia 19.12.2014 r. (k.314); w rezultacie od wartości szkody przedstawionej w opinii z dnia 10.11.2014 r. na kwotę 31.141,21 zł należało odjąć wartość nienależnie wliczonego 1% VAT od materiałów tj kwotę 123,71 zł stanowiącą różnicę między kwotą 3.208,06 a 3.084,35 zł . Szkoda wyniosła zatem 31.017,50 zł. Potrącenie już wypłaconej przez ubezpieczyciela kwoty 7941,83 zł daje sumę 23.075,67 zł stanowiącej wartość szkody, która winna podlegać kompensacie. Żądanie pozwu opiewa na kwotę 23.000,00 zł.

Mając na uwadze ustalony w sprawie stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał powództwo E. S. o zapłatę za uzasadnione w całości. Dochodząc do powyższej konstatacji Sąd Rejonowy kierował się następującą wykładnią przepisów prawa.

Zgodnie z art. 805 § 1 i 2 pkt 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia zakład ubezpieczeń zobowiązuje się spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Przy ubezpieczeniu majątkowym świadczenie ubezpieczyciela polega na zapłacie określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy zauważyć należy, że w dniu 17 maja 2010 roku doszło do zalania budynków powódki. Zdarzenie to, zgodnie z umową ubezpieczenia z dnia 8 grudnia 2009 roku, stanowiło wypadek ubezpieczeniowy. W oparciu o dowód z opinii biegłego dopuszczony zgodnie z regułą rozkładu ciężaru dowodu na wniosek powoda (art. 6 k.c.), Sąd Rejonowy ustalił wysokość poniesionej przez powoda szkody na kwotę 31.017,50 zł . Wartość odszkodowania winna uwzględniać podatek VAT wyliczony od materiałów, albowiem powódka nie jest płatnikiem tego podatku, co uniemożliwia mu obniżenie podatku o kwotę podatku naliczonego w cenie. Metoda kosztorysowa ustalania odszkodowania zakłada z natury rzeczy posługiwanie się parametrami najbardziej zobiektywizowanymi z punktu widzenia obrotu gospodarczego i opiera się zawsze na symulacji. Ostateczna weryfikacja wysokości odszkodowania, ustalonego na podstawie metody kosztorysowej, zawsze należy do sądu. Odszkodowanie za szkodę poniesioną przez podatnika podatku VAT na skutek zniszczenia lub uszkodzenia rzeczy nie obejmuje podatku VAT mieszczącego się w cenie nabycia rzeczy lub usługi wyłącznie w zakresie, w jakim poszkodowany mógłby obniżyć należny od niego podatek o kwotę podatku naliczonego przy nabywaniu rzeczy lub usługi (tak słusznie: SN w uchwale z dnia 17 maja 2007 roku, sygn. akt III CZP 150/06). E. S. nie należała do osób będących płatnikami podatku VAT.

Wysokość szkody ustalona została w sposób określony przez umowę ubezpieczenia z dnia 8 grudnia 2009 roku, to jest § 27 ust. 1 pkt 1 lit. a w zw. z § 2 ust. 79 lit. a ogólnych warunków ubezpieczenia, w szczególności wysokość szkody ustalona została w wartości odpowiadającej kosztom przywrócenia ubezpieczonych budynków do stanu poprzedniego lecz nie ulepszanego. Z uwagi na fakt, że pozwana wypłaciła dobrowolnie powódce kwotę 7941,83 złotych tytułem odszkodowania, powódka posiadała wobec pozwanej roszczenie o zapłatę różnicy między tą kwotą a kwotą szkody w wysokości 31.017,50 zł , zgodnie z wyliczeniem biegłego w opinii z dnia 10.11.2014 r., przy korekcie co do VAT wedle opinii z dnia 19.12.2014 roku.

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy, na podstawie art. 805 § 1 i 2 pkt 1 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. w zw. z umową ubezpieczenia z dnia 8 grudnia 2009 roku, zasądził od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki E. S. kwotę 23 000,00 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 czerwca 2010 roku do dnia zapłaty. Odsetki ustawowe uzasadniał przepis art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. art. 817 § 1 k.c. tj. zasądzone zostały po upływie 30 dniowego terminu od daty ogłoszenia szkody.

Klauzula w OWU pozbawiająca poszkodowanego powoda prawa do świadczenia ubezpieczeniowego w razie nieprzedstawienia dokumentacji (rachunków, kosztorysu) w terminie 12 miesięcy od dnia szkody (§ 29 ogólnych

warunków ubezpieczenia) nie mogła odnieść skutku. Zapis taki stanowi obejście przepisów o przedawnieniu roszczenia, w istocie skraca termin przedawnienia, stanowiąc niedozwolone unormowanie na szkodę konsumenta (vide: K. Malinowska w : Komentarz do art. 819 k.c. w LEX). Zapis taki jest szczególnie nieadekwatny gdy szybkie zgłoszenie szkody uniemożliwia ocenę pełnego zakresu szkody. Mając na względzie przedstawioną argumentację należało zobowiązanie unormowane w §29 OWU uznać prawnie irrelevantnym.

Orzeczenie w przedmiocie zwrotu kosztów procesu uzasadniał art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 109 § 1 i 2 k.p.c. Zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, a do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez radcę prawnego zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego radcy prawnego, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd stawiennictwa strony. W niniejszej sprawie niezbędne koszty procesu powódki wyniosły 3967 zł, w tym 2400 zł tytułem kosztów zastępstwa udzielonego przez radcę prawnego (§ 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu <Dz. U. 2002 roku Nr 163, poz. 1349 z późn. zm., 17 złotych tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa , 1150 zł opłaty od pozwu oraz 400 złotych tytułem zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego.

Punkt III wyroku uzasadniał przepis art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98 k.p.c. Poniesionymi tymczasowo przez Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Raciborzu wydatkami, związanymi z wynagrodzeniem biegłego w kwocie 840 zł obciążono pozwaną (po potrąceniu zaliczki 400 zł).